

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

ק.

עין משפט
נר מצוה

(א) [בס"פ: כיפי, וכן להלן].
 (ב) [על לילי כל, מ"ש על
 (ג) [שבת ג: וי"א].
 (ד) [ר"ה מט: ונחמס פ"ה,
 (ה) [יל אהר ל ר"ה, ו] די
 יידי עבד מלוא כ"ה בס"פ,
 (ו) [בס"פ: גנה, ח] [דף ע"ג א].
 (ז) [בס"פ: כיפי, ו] [נחמס
 לו].

הגהות הב"ח

(א) [גמ' שז ואל מעשה
 ע"ף דאי לא: (א) [ש"ח
 ד"ה וכן אמרנו וכו' לרבה
 מודר מהגידודים ושרי
 דכל פחות: (א) ד"ה ה"י
 יורד וכו' שהיא יושב
 משמט (והרי זה שמש)
 ת"ח"מ וכו' כ"ל להנה
 הדרה משמט: (א) [ת"ח
 ד"ה יתנו וכו' כל היתנין
 על מובה החיצון
 שיתנו צמתה:]

גליון הש"ס

ת"ח [ד"ה מתן ד' וכו'
 ולדחי לאו רבל תוס'ף.
 מנה"ק"ק ש"ס קול"ו כ
 ועוד ש"ח מ"ס כתבו
 פרק צמח דעירובין ח"ל
 וע"ל לחן ע"ש דומה
 ל"מ שנקבצו כדמרתין
 פרק דס מטאת מיה"י
 לכות דלא דמי ד"ט
 ד"ח"מ נקבצו תמיר ולא
 מתיח קמי עשה אצל גמי
 תוס'ף ל"ש ש"ס מומח'
 דש"ח נמי בעמלה. ח"ן כ"ל
 י"ל סו"ן דה"י נקבצו לא
 דמי ע"ל תוס'ף:]

מוסף רש"י

משום הדרי דירה
 שחשמישה לאורי. אינה
 עשה דירה זו אלא לזכור
 אורי שחלה לה לשמור
 השדות ואינה משומת ליה
 להטיר היקף גדול (סוכה
 ב"ה) ואין מטלטלין בדירה
 זו אלא בית סאתים בדמיה
 כפרק שני (ע"ל כ"ב). כלל
 אמר ר"ש בן אלעזר כל
 אורי שחשמישה ליהיה כון
 ד"כ וס'ה ומוקפה וחס'
 דאפילו (סוכה) מותר וכל
 דירה שחשמישה לאורי כון
 בירגין ששדות ויהי בית
 סאתים אסור, דלאו דירה
 הוא דעל כמותו הוא ל"כ
 (ע"ל ס"ו). כקבצו ש"ס
 אטו מודי. וא"כ דמוד'
 גופיה קבצו הוא (גיטין
 ג"ג). היתנין במתנה
 אחת. כגון דס ככור
 שנתערב ב"ס מעשה, בין
 ככלול בין כסכות (ב"מ
 ג'). יתנו במתנה אחת.
 והרי זה שחשמישה ועולה
 לטעין (ר"ה ב"ה) ק"ה ספק'
 דעמה השת' דלמתי' ש'
 בילה ומתינין עליה ש"ס
 צמתה זו מטיחה, וא"כ כסכות יתן
 צמתה מזה ומתנה מזה (ב"מ
 ג'). כגון דס ועולה ב"ס
 ארבע במתן אחת. כגון
 דס ועולה ככור שחשמישה
 היתנות מ"ס הכ"ר כ"לון
 עולה י"א, דכל היתנין על
 מוצא היתנין על מאליו (ס"ח).

משום דהוי דירה שחשמישה לאורי. אינה לזכור צה תמיד אלא להסמוך צה שומרי (אורי) השדה: מלמעלה מג' לטוח ג'. ללאחר שהגזיהו שלשה חזרו וכפפו: דדמו לי משויסא. כשן סלע כהר זה שמשופע לזדדין כך יואלץ שרשיו קטנים מתוך הגדולין לזדדין ופופין לארץ מכאן ומכאן והגדולים הולכין ומגזיהין צאלכסון יותר מג' כו*ז: דסלקי לעילאי. הגדילים משהגזיהו למעלה מג' אסורין. לזדרי הכל: דנחסי לספאי. הגדילים לראשו של ז' האילן כל שלא גזיהו ג' וכן קטנים היואלץ מן הגדילים צשיפולו: ש"ו. לזדרי הכל דאכתי לאו לכלל איסור אמו: לזדדין. השרשים הקטנים היואלץ מתוך גזיהו של גדולים ומטיין לארץ לתוך ג'. לרז ששת אסירי דמכח איסורא אמו לרבה ש"ו: וכן אניגרא. אילן היואלץ מתוך חריץ קצר העשוי להוליך המים לשדות ושני צידי האילן של ז' גידודי חריץ כנכסין צגידודיו וא"ס צל למודד מלזדדין צצמון הנגר הרי הוא גזיהו ג' ויותר וא"ס צל למודד מלזדדין השניים שהן מגידודי חריץ ולמעלה אין גזיהו ג'. לרבה (ו) דמודד הגידודים ש"ו דכל פחות מג' לארעא לארעא לרז ששת מעומקו מודד והרי גזיהו ג' ומכח איסורא אמו: וכן קרן וויס. אילן העולה צצמקוע שני כותלים של חצר וג' זדדין נכסין צמוך המקצוע צצמכותים ואין נראה אלא ז' שצמחון ויהלך ועולה עד למעלה לכותל פחות מג'. לרבה כל פחות מג' לאו אילן הוא דמעולם לא גזיהו (גזיהו) שלשה ולרז ששת מארעא משקינן ומכח איסורא אמו. דוקא קרן וזית אצל אצל כותל צעלמא מודה רז דהואיל ושלשת זדדין גזיהוין והרציעי שיה לארץ או לכותל דאסור אפי' לז' שזה לכותל: דהוי סליק צאיפומא. צמוך הבית היה עומד ועולה דרך פי ארובה למעלה מן הגג פחות מג': וש"ה ליה. לזינו נראה מן הגג ג' אפי' צאחד מלזדדין: ריבה ש"ה לך. דאמר לא אמרי' מכח איסורא אמי דהא הכא צמוך הבית הוא דאסור שגזיהו נראה ש"ס: דמלי. כלארעא סומכתא היא דהא אמרין לעילאי חלון צצין שני צמים למעלה מ' כמאן דמלי דמי: דהדרי כיפי(ט). ואשמעינן דלא ישז על הכפופין דאי על הגבוהין פשיטא אכתי לא אשמעינן אלו הן משום צצמות לא עולין צצילין צצמ' צילה (דף לו:): דלזו אחד שיה לארץ. שהקרקע גזיהו ז' לזדו מודה רבה היכא דלשלת זדדין גזיהוין מן הארץ דאסורה לז' השוה לארץ: ואין ניטלין צצילין. אשקנלדי"י"י: צור ושיח המערה. צין שיש צצון מים צין שאין צצם מים: מטפס. לנפיי"ר. מטפס ויורד דעמק' לאו משום דטרחה אלא שלא יתלוש מן המחוצר צצמכותין: א"ס ענה. צצילין אסור לירד דכל דרך ירדתו הוא משתמש צצמכותין: עלה צצמוד יוס וקדש עליו היום לא קנסינן ליה ויורד: הניטנין צצמתנה אחת וכו'. כגון דס הצכור שנתערב צצם צכור אחר: ינסנו צצמתנה אחת. ועולה אותה מתנה לזה ולזה: מסן ארבע צצמתן ארבע. דס חטאת זו נשפך לרס חטאת זו וז'ו: ינסנו צצמתן ארבע. דקצכר קוס עשה מלוא עדיף אפי' דצהאי מלוא איכא לז' עזירה דעבר אצכור אצל תוס'ף אמי עשה דחטאת דכתיב (ויקרא ד) ונתן על קרנות ודמי לכל תוס'ף דצכור: ורבי יושע אומר נוסנו צצמתנה אחת. כיון דקיימא לן(ט) כל היתנין על מוצא היתנין שנתנן צצמתנה אחת כיפר הכא דלא אפשר סמכינן עליה אפילו לכתחילה ולא צצרינן אצל תוס'ף ואי משום צל תגרע דחטאת דקאמר טעמא מוטב שיעקר צל תגרע מאליו שהוא יושב ואינו עוקר הלאו צדידים צצמוד על צל תוס'ף שהוא עוקר צדידים: ס"ז יורד. דהך ירידה מלוא היא דהא כל זמן שהוא יושב משתמש (ו) והרי זה תשמיש הלכך אפי' דהשתא משתמש אחר כשיורד יותר ויותר עדיף מש"כ ש"ס: דקא עביד מלוא. דמקיים עשה: לא קא עביד מלוא. פורס מן העצירה הוא ע"י הושע אצל מלוא אין כן:

ובן בקרן וזית. פי' צונטרסו שג' זדדין נכסין מוך המקצוע ואין נראה צצמוך אלא לז' רציעי ואיטרין למימר מרוביהו קרן וזית להודיע כחו דרז ששת ונגר דמשי זדדין להודיע כחו דרבה דשרי ומיהו מודה רבה צצמוך לכותל שאינו שיה לארץ אלא מלז' אחד דאסור והא דנקט צרימא צצמוך וז'ו אחד שיה לארץ לא תקשי לרז ששת דלדידיה לאו דוקא נקט לז' אחד דהוא הדין משי זדדין: צמתן ד' במתן אחת. פי' עולה שיהא ממן שמים שזן ד' צצכור או צצפסח אצל אין לפרש מתן ד' היינו חטאת דא"ס נעמרהה מתן חטאת צצפסח או צצכור אין לה"ס תקנה לפי שיה למעלה מחוט הסיקרא ויה למטה וא"י וליתא עשה דמי כלל לנללא צצצית דלכא ע"י פשיעה הוא צל והיה יכול להמקיים צללא דמית הללו: ינתנו במתנה אחת. דקיימא לן(ט) כל היתנין שנתנו צצמתנה אחת כפי: ללא

תחליפא דשרא לך כרבה שרא לך פשיטא מהו דתימא אפילו לרז ששת ביתא כמאן דמלי דמי ולישתמש בפחות מג' כמוך לגג קמ"ל תנן שרשיו גבוהין מן הארץ ג' טפחים לא ישב עליהם היכי דמי אי דלא הדרי כיפי (א) פשיטא אלא לאו אפי' דהדרי כיפי לא לעולם דלא הדרי כיפי והא קמ"ל ד' אפי' דצידו אחד שיה לארץ: ת"ר שרשי אילן שגבוהין מן הארץ ג' טפחים או שיש חלל תחתיהן ג' טפחים אפי' שצידו אחד שיה לארץ ה"ו לא ישב עליהן לפי ש' שאין עולין באילן ואין נתלין באילן ואין נשענין באילן ולא יעלה באילן מבעוד יום וישב שם כל היום כולו אחד אילן ואחד כל הבהמה אבל צ' בור שיה ומערה וגדר(ט) מטפס ועולה מטפס ויורד ואפילו הן מואה אמה תני חדא אם עליה מותר לירד ותני חדא אסור לירד לא קשיא כאן מבעוד יום כאן משחשיכה ואיבעית אימא 'הא והא משחשיכה ול"ק כאן בשוגג כאן במויד ואיבעית אימא הא והא בשוגג והכא(ט) בקנסו שוגג אטו מזיד קמיפלגי מר סבר קנסינן ומר סבר לא קנסינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע צצתנאי (ט) היתנין במתנה אחת שנתערבו בניטנין מתנה אחת ינתנו במתנה אחת צמתן ד' ינתנו במתן ד' מתן ארבע במתן אחת ר"א אומר ינתנו במתן ד' ור' יהושע אומר ינתנו במתנה אחת אמר לו ר"א הרי הוא עובר על כל תגרע אמר לו ר' יהושע הרי הוא עובר בכל תוס'ף אלא כשהוא בעצמו ועוד א"ר יהושע כשנתת עברת על כל תוס'ף ועשית מעשה בידך כשלא נתת עברת על כל תגרע ולא עשית מעשה בידך לר"א דאמר התם קום עשה עדיף ה"נ ירד לר' יהושע דאמר התם שב ואל תעשה עדיף ה"נ לא ירד לר' יהושע עדיף ה"נ לא ירד ואי נמי ע"כ לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף(ט) אלא דלא

דללא קדשים פרק ח' היתנין מתן ארבע וכו', לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שב ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן ממאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומורי' מצוה קא עביד. אבל הכא דכי נתיח מן האילן לא עביד (מורה) הכי נמי לא ירד. (ואי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף ששום

קדשים פרק ח' היתנין מתן ארבע וכו', לר' אליעזר דאמר התם קום עשה עדיף מותר לירד מן האילן. לר' יהושע דאמר שב ואל תעשה עדיף עליה, אסור לירד. ודחינן ממאי דילמא עד כאן לא אמר ר' אליעזר התם דכי קאי ומורי' מצוה קא עביד. אבל הכא דכי נתיח מן האילן לא עביד (מורה) הכי נמי לא ירד. (ואי נמי עד כאן לא קאמר ר' יהושע התם שב ואל תעשה עדיף ששום

ל"ב א ב ג ד מ"י פ"א
 מהל' שבת הל' ח
 סמוך לארון ס' טו"ש' ח"ח
 מ"י ש"ל ספיק: ב
 ג ה ו מ' ו' מ"י ש"ס הלכה [ו]
 ט טו"ש' ש"ס ספיק א:
 ז [מ"י כ"כ' ד' ש"ס הל' ז'
 טו"ש' ש"ס ספיק יג
 סהגה:
 מ"ה ח מ"י פ"צ מהל'
 פסול' המוקדשין
 הלכה יא:

לעזר רש"י

אשטנדי"י
 [אשטנדי"י לר' י'
 להמתנה, להשתרע.
 דנפיי"ר [נפיי"ר]. לחול.

רב ניסים גאון

משום הדרי דירה
 שחשמישה לאורי וכל
 דירה שחשמישה לאורי
 אין מטלטלין בה יותר
 מבית סאתים. איהיה
 בתוספתא דעירובין בפרק
 ב'. ואיהיה נמי בבבארא
 דעירובין פסין, כלל אמר ר'
 שמעון כל אורי
 שחשמישו לדירה כולי,
 וכל שחשמישו לאורי
 כגון בירגין שבושה
 ובבית סאתים מותר יתר
 מבית סאתים אסור.

רבינו הגנאל

איתמר רש"י האילן הבאין
 למעלה מג' טפחים חורוין
 ונכסין לתוך ג', רבה אמר
 מותר לישב עליהן דכל
 פחות מג' דארעא כארעא
 הוא. רב ששת אמר אסור.
 כיון דמכח איסורא קאי אמי
 אסור. דמי למשוינא. פי.
 (א) הווא דיקלא דהוה לבי
 רב כיפי רב אבי דהוה
 סליק באיפומא. פי היה
 עולה אותה תמיר עד הגג,
 ורבנן היה לול ויצא מן
 הלול ועלה באורי הגג
 והוא עכשו צצציה בפחות
 מג' לגג. אחא לקמי
 (דנרבא) רב יוסף, שרא ליה
 לישב עליהן. אמר ליה רב
 אחא בר תחליפא הני
 דשרי לך כרבה ש"ו לך,
 דאמר כל פחות מג' לארץ
 ארץ היא, הכא נמי כל
 פחות מג' לגג סג הוא.
 ואמרין צצצמתנה
 דמימא אפילו לרז ששת
 בימא כמאן דמלי דמי
 צצצמתנה. דהרי כיפי
 צצצמתנה, אלא לאו
 אפי' דהדרי כיפי ש"ו.
 [ומשני לעולם דלא הדרי
 כיפי] והא קמשמע לן דאף
 על גב דצידו אחד שיה
 לארץ שגבוהין מן הארץ ג'
 טפחים או שיש (ח) חלל
 כ'. תני אחא (עלה) אם
 עליה חללון [מותר] לו
 לירד. הני מילי מבעוד יום
 אבל אם עליה משחשיכה
 אסור. איבעית אימא
 לקולס' בשעלה
 משחשיכה, ואם בשוגג
 ירד במודד לא ירד. אמר רב
 הונא בריה דרב יהושע
 צצצמתנה, דהניא בבחיטת

(א) נראה דחסי בהעמקה פי' ד' רבנו על משוימא ועי' צמרון ערך שמיטתא.